

Klimat- och näringslivsdepartementet

Svar på remiss om Århuskonventionen

Ärendet

Nora kommun har blivit valt som remissinstans till 2024 års rapport om hur Sverige genomför Århuskonventionen.

Sammanfattning

Århuskonventionen är en FN-konvention om tillgång till information, allmänhetens deltagande i beslutsprocesser och tillgång till rättslig prövning i natur- och miljöfrågor.

Konventionen bygger på tre pelare

- tillgång till information, det vill säga allmänhetens rätt att ta del av miljöinformation som finns hos myndigheter,
- allmänhetens deltagande, det vill säga allmänhetens rätt att delta i beslutsprocesser om miljön, samt
- tillgång till rättslig prövning, det vill säga allmänhetens rätt att få tillgång till rättslig prövning i miljöfrågor.

Konventionens principer har implementerats i svensk lagstiftning i det mån det inte har funnits samma principer sen tidigare. Generellt anses tillgång till natur- och miljöinformation vara god och offentligt, vilket ger ett bra underlag för allmänheten att lämna synpunkter i beslutsprocesser. Rättsstatligheten och möjligheter till överklagande av beslut är implementerat i svensk rättsväsendet.

Merparten av natur- och miljöfrågor hanteras av statliga myndigheter. Kommunala beslut genomförs inom ram för nationell lagstiftning. Formella beslutskedjor med samråd och granskning samt remisser till natur- och miljöorganisationer är väl etablerade och lagstadgade.

Miljömålen förankras i ett brett arbete med berörda och organisationer.

Alla myndighetsbeslut som är relevanta för natur- och miljöfrågor följer dock inte dessa formella regler.

Nora kommuns synpunkter

Gällande första pelaren i konventionen om miljöinformation kunde avregistrering av nyckelbiotoper nämnas (se domen om registrering av nyckelbiotoper mål 7527-22, Högsta förvaltningsdomstol). Offentlig information om naturvärden undanröjdes efter tidigare dom i kammarrätten i Stockholm. Högsta förvaltningsdomstolen fastställer att ett konstaterande av naturvärden i en nyckelbiotopsinventering inte utgör något överklagningsbart beslut.

Nyckelbiotoper som har raderats från allmän tillgängliga myndighetsdata har dock inte återställts. Detta kan eventuellt strida mot Århuskonventionen.

På kommunal nivå finns möjligheter till förbättringar. En del kommuner använder sig av instrument som miljöbarometer (sida 29) - en sammanställning av relevanta miljödata, kommunala styrdokument och prognoser - för att underlätta konsekvensbedömningar inför en förändrad framtid. Inrättande av natur- och miljöråd kan vara ett annat instrument för att tydliggöra avvägningsunderlag i kommunala beslut.

Mindre kommuner har emellertid inte de ekonomiska medlen och/eller personalresurser för att tillhandahålla översiktlig miljöinformation på lokal nivå. Brist av lokala miljödata kan hämma utvecklingen av mindre samhällen eftersom relevant information inhämtas ofta sent och inte tillräckligt omfattande/överskådligt. Beslut kan därför grunda på fragmenterade underlag. Medborgarnas kontroll och bedömning av konsekvenser kan därför vara svårt. Staten bör därför verka för att de lokala samhällena har mer jämlika förutsättningar i sina bedömningar och utvecklingar.

Beslutsunderlag

Rapport om hur Sverige efterlever Århuskonventionen

Inkomna synpunkter

Synpunkter har inhämtats från:

Kommunbiolog

Landskapsarkitekt

Christina Landoff

Kommundirektör